ROZHODNUTÍ

ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2018/563

ze dne 20. listopadu 2017

o státní podpoře SA.34308 (2013/C) (ex 2013/NN), kterou Řecká republika poskytla podniku Hellenic Defence Systems S.A. (EAS - Ellinika Amyntika Systimata)

(oznámeno pod číslem C(2017) 7361)

(pouze anglické znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 108 odst. 2 první pododstavec této smlouvy,

s ohledem na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru, a zejména na čl. 62 odst. 1 písm. a) této dohody,

poté, co vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek v souladu s výše uvedenými ustanoveními ([1]),

vzhledem k těmto důvodům:

1. POSTUP

(1) V rámci ekonomického ozdravného programu provedlo Řecko program privatizace ([2]). Do tohoto programu byl za účelem privatizace původně zařazen i podnik Hellenic Defence Systems S.A. (dále jen „HDS“), který je ve vlastnictví státu.

(2) V lednu 2012 informoval řecký privatizační fond (dále jen „TAIPED“) ([3]) Komisi o navrhované privatizaci podniku HDS. Za účelem objasnění, zda by v této souvislosti mohla vyvstat otázka státní podpory, otevřela Komise řízení z úřední pravomoci a dne 1. února 2012 zahájila předběžné posouzení.

(3) Z posouzení vyplynulo, že podnik HDS mohl v minulosti mít prospěch ze státních opatření. Komise si vyžádala informace dopisy ze dne 16. února 2012, 4. dubna 2012, e-mailem ze dne 10. dubna 2012 a dopisy ze dne 4. května 2012, 4. července 2012 a 24. července 2012. Řecké orgány odpověděly dne 9. března 2012, 18. července 2012 a 20. srpna 2012. Schůzky útvarů Komise se zástupci řeckých orgánů a fondu TAIPED se konaly dne 26. března 2012, 30. dubna 2012 a 11. září 2012.

(4) Dopisem ze dne 6. března 2013 (dále jen „rozhodnutí ze dne 6. března 2013“) Komise Řecku sdělila, že se s ohledem na některá opatření podpory popsaná v oddíle 2.2 rozhodla zahájit řízení (dále jen „formální vyšetřovací řízení“) podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“).

(5) Rozhodnutí Komise ze dne 6. března 2013 o zahájení řízení bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ([4]). Komise vyzvala řecké orgány a zúčastněné strany k podání připomínek k těmto opatřením podpory.

(6) Připomínky řeckých orgánů obdržela Komise dne 1. července 2013. Od zúčastněných stran neobdržela Komise žádné připomínky.

([1]) Úř. věst. C 152, 30.5.2013, s. 1.
([2]) Viz dokument *Second Economic Adjustment Programme for Greece – First Review December 2012 (Druhý ekonomický ozdravný program pro Řecko – první přezkum v prosinci 2012)*, http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp123_en.pdf
([3]) Řecký privatizační fond (TAIPED) byl jako „*Société Anonyme*“ S.A. založen dne 1. července 2011 za účelem řízení procesu privatizace.
([4]) Viz pozn. pod čarou č. 1.

(7) Komise si od Řecka vyžádala další informace dopisy ze dne 23. července 2013, 21. srpna 2014, 11. listopadu 2014, 28. ledna 2016, 27. května 2016 a 8. června 2017. Řecké orgány odpověděly dne 7. srpna 2013, 22. září 2014, 16. prosince 2014, 25. února 2016, 24. června 2016, 17. listopadu 2016 a 3. července 2017. V období od srpna 2013 do srpna 2014 poskytly řecké orgány v několika případech rovněž doplňkové informace týkající se zejména rozdělení činností podniku HDS na civilní a vojenské. V září 2013 se v Aténách uskutečnilo několik schůzek útvarů Komise a zástupců řeckých orgánů. Dne 17. března 2016 se mimoto mezi odděleními Komise a řeckými orgány konala telefonní konference.

(8) Dopisem ze dne 30. března 2017 souhlasily řecké orgány s tím, aby bylo toto rozhodnutí přijato a oznámeno pouze v angličtině.

2. PODROBNÝ POPIS PODPORY

2.1. Příjemce

2.1.1. *Představení podniku HDS*

(9) Podnik HDS působil v oblasti výroby produktů pro obranné účely a produktů pro civilní využití. Z 99,8 % jej vlastnil řecký stát, 0,18 % vlastnila banka Piraeus Bank (soukromá finanční instituce) a 0,02 % vlastnily fyzické osoby. Podnik HDS byl založen v roce 2004 po sloučení společností „Greek Power and Cartridge Company SA" (dále jen „PYRKAL") a „Hellenic Arms Industry SA" (dále jen „EBO"). Dne 31. července 2011 měl podnik HDS přibližně 1 000 zaměstnanců, a považoval se tudíž za velký podnik ([5]). Podle řeckých orgánů byla jeho výroba vyjádřena jako průměrný procentní podíl obratu v období 2004–2011 rozdělena takto:

a) vojenská výroba ([6]): 94,34 %;

b) civilní výroba ([7]): 5,66 %.

(10) Podnik HDS měl pět průmyslových zařízení na různých místech v Řecku: […] (*) Civilní výroba se uskutečňovala v továrně v průmyslovém zařízení v Lavrionu a na výrobní lince v zařízení Hymettus.

(11) Podnik HDS měl dvě hlavní dceřiné společnosti, které byly zcela v jeho vlastnictví, a to Electromechanica Kymi Ltd vyrábějící zboží dvojího užití ([8]) a Ipiros Metalworks Industry SA vyrábějící produkty pro civilní využití ([9]), a devět menších dceřiných společností.

(12) V tomto rozhodnutí bude Komise odkazovat na podnik HDS na úrovni skupiny.

2.1.2. *Finanční výsledky podniku HDS*

(13) Podle informací, které poskytly řecké orgány, jsou hlavní finanční údaje podniku HDS během období, jehož se týkala opatření, která byla předmětem šetření v rozhodnutí ze dne 6. března 2013, a to 2004–2011, uvedeny v tabulce 1.

Tabulka 1

Hlavní finanční údaje podniku HDS v období 2004–2011 (v milionech EUR) na úrovni skupiny

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Obrat	97,3	91,4	94,7	63,8	62,1	53,9	31,3	39,2
Hospodářský výsledek před zdaněním	– 132,1	– 94,7	– 110,5	– 118,9	– 146,9	– 173	– 138,7	10,9

([5]) Rozhodnutí Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků, malých a středních podniků (Úř. věst. L 124, 20.5.2003, s. 36).
([6]) Zahrnující pěchotní zbraně, střelivo, zbraňové systémy a palivové nádrže pro letadla.
([7]) Zahrnující ruční palné zbraně, výbušniny pro stavební práce a zábavní pyrotechniku.
(*) […] obchodní tajemství.
([8]) Uniformy a doplňky.
([9]) Zpracování slitin mědi pro mincovní střížky atd.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Základní kapitál	400,3	461,4	489,0	493,0	493,0	493,0	493,0	651,2
Vlastní kapitál	41,2	7,7	– 75,3	– 282,7	– 418,7	– 594,0	– 676,3	– 537,7
Ztráty z minulých let	215,96	348,06	442,7	553,2	672,1	819,0	992,0	1 130,7

Zdroj: dopis řeckých orgánů ze dne 3. července 2017.

2.2. **Popis opatření**

(14) Rozhodnutím ze dne 6. března 2013 Komise Řecku sdělila, že se rozhodla zahájit formální vyšetřovací řízení s ohledem na níže uvedená tři opatření.

2.2.1. *Opatření č. 1: státní záruky*

(15) Podle informací, které předložily řecké orgány, poskytl stát v období od roku 2004 do roku 2011 záruky za jedenáct úvěrů, které podnik HDS získal od řady bank se sídlem v Řecku, a to s různými úrokovými sazbami, přičemž záruční prémie („poplatek“) činila 1 %, jež bylo nutno uhradit Řecku spolu se splátkami úvěrů bankám. Řecké orgány objasnily, že s ohledem na tyto úvěry nebyl zastaven žádný majetek. Zdálo se, že celková výše úvěrů dosahuje 942,05 milionu EUR, přičemž z této částky nesplatil podnik HDS celkem více než 246 milionů EUR, což následně vedlo k uplatnění příslušné státní záruky. Žádná z těchto státních záruk nebyla oznámena Komisi za účelem posouzení státní podpory.

(16) Ve svých dopisech ze dne 9. března 2012 a 3. července 2017 poskytly řecké orgány seznam státních záruk a plateb v prodlení, jak je uvedeno v tabulkách č. 2 a 3:

Table 2

Greek State guarantees for loans to HDS

Úvěry se státní zárukou								
Oznámení	Banka	Druh úvěru	Datum vyplacení	Datum poskytnutí záruky	Provizní poplatek (%)	Celková částka	Doba trvání	Úroková sazba
Částky v EUR								
1	Národní banka	Úvěr ve formě dluhopisu	2009	23.7.2009 (VLÁDNÍ VĚSTNÍK 1554/28-9-2009)	1	195 000 000	5 let	2,6055 % + 1,85 %
2	Národní banka	Úvěr	2005	17.3.2005 (VLÁDNÍ VĚSTNÍK 387/24-3-2005)	1	30 000 000	10 let	3,54 % + 0,14 %
3	Alpha bank	Úvěr ve formě dluhopisu	2006	18.4.2006 (VLÁDNÍ VĚSTNÍK 550/3-5-2006)	1	164 000 000	12 let	4,019 % + 0,12 %

Úvěry se státní zárukou								
Oznámení	Banka	Druh úvěru	Datum vyplacení	Datum poskytnutí záruky	Provizní poplatek (%)	Celková částka	Doba trvání	Úroková sazba
4	Národní banka	Úvěr	2004	3.3.2004 (VLÁDNÍ VĚSTNÍK 494/5-3-2004)	1	10 000 000	10 let	6měs. EUR + 0,135 %
5	Národní banka	Úvěr ve formě dluhopisu	2008	21.4.2008 (VLÁDNÍ VĚSTNÍK 788/6-5-2007)	1	213 000 000	15 let	4,63 % + 0,29 %
6	Emporiki Bank	Úvěr ve formě dluhopisu	2007	25.4.2007 (VLÁDNÍ VĚSTNÍK 720/8-5-2007)	1	175 000 000	20 let	4,605 % + 0,06 %
7	Národní banka	Úvěr	2004	15.12.2004 VLÁDNÍ VĚSTNÍK 1886/20-12-2004)	1	15 050 000	10 let	3,36 % + 0,14 %
8	Národní banka	Úvěr	2004	21.6.2004 (VLÁDNÍ VĚSTNÍK 963/28-6-2004)	1	40 000 000	10 let	6měs. EUR + 0,135 %
9	Alpha bank	Úvěr	2005	28.6.2005 (VLÁDNÍ VĚSTNÍK 911/4-7-2005)	1	60 000 000	10 let	2,974 % + 0,09 %
10	Národní banka, Alpha bank, EFG Eurobank	Úvěr ve formě dluhopisu	2011	29.7.2011 (VLÁDNÍ VĚSTNÍK 1823/12-8-2011)	1	30 000 000	2 roky	9,70 %
11	Tbank	Úvěr ve formě dluhopisu	2011	4.11.2011 (VLÁDNÍ VĚSTNÍK 2495/4-11-2011)	1	10 000 000	2 roky	12 %
Celkem						**942 050 000**		

Zdroj: dopisy řeckých orgánů ze dne 9. března 2012 a 3. července 2017.

Tabulka 3

Platby řeckého státu za zaručené úvěry, které podnik HDS nesplatil

Datum selhání	Platba (částky v EUR)
2004	
(…)	
Celkem	**583 288,89**
2005	
(…)	
Celkem	**3 449 021,79**
2006	
(…)	
Celkem	**4 703 698,18**
2007	
(…)	
Celkem	**15 307 189,45**

Datum selhání	Platba (částky v EUR)
2008	
(…)	
Celkem	**10 953 074,99**
2009	
(…)	
Celkem	**31 578 868,23**
2010	
(…)	
Celkem	**89 679 233,21**
2011	
(…)	
Celkem	**90 305 615,31**

Zdroj: dopis řeckých orgánů ze dne 9. března 2012.

2.2.2. *Opatření č. 2: grant z roku 2003*

(17) Podle informací řeckých orgánů poskytl stát podniku HDS v roce 2003 grant ve výši 10 milionů EUR na realizaci investičního plánu […], přičemž tento grant byl použit výhradně pro vojenskou výrobu. Grant nebyl oznámen Komisi za účelem posouzení státní podpory.

2.2.3. *Opatření č. 3: navýšení kapitálu v roce 2011*

(18) Podle účetní závěrky podniku HDS z prosince 2011 byl jeho základní kapitál v průběhu roku 2011 navýšen o 158,2 milionu EUR.

(19) Podle pololetní zprávy podniku HDS z června 2011 došlo v prvním pololetí roku 2011 ke dvěma navýšením kapitálu, a to o 50,6 milionu EUR (březen 2011) a 62,5 milionu EUR (květen 2011). Vzhledem k celkovému navýšení základního kapitálu o 158,2 milionu EUR v průběhu roku 2011 se zdálo, že ve druhém pololetí roku 2011 došlo ke třetímu navýšení kapitálu o 45,1 milionu EUR. K těmto navýšením kapitálu přispěl pouze stát jakožto hlavní akcionář.

2.3. **Důvody zahájení řízení**

(20) V rozhodnutí ze dne 6. března 2013 dospěla Komise k předběžnému závěru, že tři neoznámená opatření lze přičíst Řecku, že byla poskytnuta ze státních prostředků a že jsou selektivní. Tato opatření mohla mimoto narušit hospodářskou soutěž a ovlivnit obchod uvnitř Společenství. Komise mimoto vyvodila předběžný závěr, že podnik HDS byl v době provedení výše uvedených opatření podnikem v obtížích ve smyslu pokynů pro podporu na záchranu a restrukturalizaci z roku 2004 ([10]). Komise měla pochybnosti, zda by toto financování (záruky, grant a navýšení kapitálu) podniku HDS poskytl investor v tržním hospodářství. Komise se proto předběžně domnívala, že tato tři opatření podnik HDS zvýhodnila.

([10]) Sdělení Komise – Pokyny Společenství pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích (Úř. věst. C 244, 1.10.2004, s. 2).

(21) Komise rovněž uvedla, že ačkoliv podnik HDS vyráběl především vojenské produkty pro řeckou armádu, Řecko v průběhu předběžného posouzení dané věci nikdy neodůvodnilo ani formálně neuplatnilo použití čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU, a že zmíněný článek nebylo proto možno vzít při posouzení v této fázi v potaz.

(22) V tomto kontextu dospěla Komise k předběžnému závěru, že dotyčná tři opatření představují státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Komise vyslovila rovněž pochybnosti ohledně slučitelnosti této podpory s vnitřním trhem, a zejména s pokyny pro podporu na záchranu a restrukturalizaci z roku 2004, které byly a jsou příslušným právním rámcem pro posouzení státní podpory poskytnuté podnikům v obtížích mezi roky 2004 a 2011.

3. **PŘIPOMÍNKY ŘECKA**

3.1. **Rozlišení vojenské a civilní výroby - podstatné bezpečnostní zájmy Řecka**

(23) Ve svých připomínkách v rámci formálního vyšetřovacího řízení řecké orgány tvrdily, že dotyčná tři opatření měla podpořit pouze vojenskou výrobu podniku HDS a že byla celkově nezbytná pro ochranu podstatných zájmů bezpečnosti Řecka.

(24) Řecké orgány předložily rozpis celkových příjmů podniku za období 2004–2011, který prokazoval, že z celkových příjmů ve výši 482,4 milionu EUR plynulo 91,23 % ze zakázek na vojenské produkty prodané řeckým ozbrojeným silám nebo související s povinnostmi řeckých ozbrojených sil a národní obranou a bezpečností, 3,11 % plynulo ze zakázek na vyvážené vojenské produkty (včetně na Kypr) a 5,66 % plynulo z prodeje produktů pro civilní využití.

(25) Co se týká civilní výroby podniku HDS, řecké orgány uvedly, že se uskutečňovala na výrobních linkách, které byly fyzicky a organizačně odděleny od vojenské výroby ([…]), a že podnik HDS vedl oddělené účetnictví nákladů a příjmů souvisejících s vojenskou a civilní výrobou.

(26) Co se týká vojenské výroby, řecké orgány uvedly, že byla nedílně spjata s požadavky řeckých ozbrojených sil a dodávkami pro řecké ozbrojené síly a že se týkala výhradně výrobků uvedených na seznamu zbraní, střeliva a válečného materiálu, který Rada vypracovala v roce 1958 (dále jen „seznam Rady z roku 1958“) ([11]). V této souvislosti předložilo Řecko shrnutí všech zakázek a prodeje vojenské výroby podniku HDS od roku 2003, která sestávala ze střeliva včetně svítícího střeliva, granátů, střeliva pro tanky, zbraňových systémů, pěchotních zbraní včetně revolverů, kulometů, minometů a leteckých výrobků včetně palivových nádrží a externích pylonů pro letadla. Řecké orgány dále objasnily, že se vojenská výroba podniku HDS uskutečňovala výhradně na základě konkrétních zakázek v tom smyslu, že podnik HDS nevyráběl vojenské produkty na sklad.

(27) Podle řeckých orgánů zahrnují vojenské výrobní linky podniku HDS pouze vnitrostátní průmyslový komplex používaný k výrobě zbraní a střeliva v Řecku, který je tudíž nezbytnou součástí řecké vnitrostátní průmyslové obranné infrastruktury. Podnik HDS byl založen jako společnost v oblasti obrany a od svého založení působí jako takový. Jeho infrastruktura byla vždy zahrnuta v plánování národní obrany Řecka, aby sloužila zájmům národní obrany a bezpečnosti. V tomto smyslu musel podnik HDS udržovat plně funkční záložní kapacitu svých vojenských výrobních linek pro výrobky uvedené na seznamu Rady z roku 1958 i nad rámec konkrétní a aktuální poptávky za účelem ochrany podstatných bezpečnostních zájmů Řecka, jako je zajištění bezpečnosti dodávek pro řecké ozbrojené síly a jejich operační nezávislost, a k uspokojení poptávky v době krize, mobilizace nebo války.

(28) V tomto kontextu řecké orgány tvrdily, že kvůli geopolitickému postavení Řecka, jež vyžaduje základní soběstačnost s ohledem na základní zbraně a střelivo, byla vojenská výroba podniku HDS nezbytná pro jeho národní bezpečnost.

(29) Co se týká vývozu vojenských produktů, řecké orgány zdůraznily, že celkové příjmy plynoucí z vývozu v období od založení podniku v roce 2004 do roku 2011 činily 15,02 milionu EUR (tj. 3,1 % celkových příjmů nebo 3,3 % příjmů plynoucích z obranných činností). […].

([11]) V roce 1958 vypracovala Rada seznam zbraní, střeliva a válečného materiálu, na něž se vztahuje první věta čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU, jako dodatek 1 přílohy D rozhodnutí Rady 255/58/ES. Tento seznam nebyl nikdy oficiálně zveřejněn, nyní je však veřejně dostupný.

(30) Řecké orgány uvedly, že zbývající část vývozu, která představuje velmi malý procentní podíl celkového obratu podniku HDS, souvisí s vývozem do třetích zemí […] na základě zakázek, které byly zadány přímo podniku HDS. […].

(31) Co se týká vojenské výroby, řecké orgány na závěr uvedly, že dotyčná tři opatření měla podpořit vojenského výrobce, který hraje důležitou úlohu při dodávkách zbraní a střeliva řeckým ozbrojeným silám. Tato činnost je proto důležitá pro podstatné bezpečnostní zájmy Řecka. Řecké orgány doložily své tvrzení citací řady řeckých právních aktů, které stanovily úlohu společností EBO a PYRKAL při zajišťování podstatných bezpečnostních zájmů Řecka ([12]), jež byla později přenesena na podnik HDS.

(32) Prostřednictvím těchto argumentů se řecké orgány výslovně dovolávaly použití čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU, co se týká předmětných opatření, a tvrdily, že tato opatření byla nezbytná pro ochranu podstatných zájmů bezpečnosti Řecka, jež jsou spojeny s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu či obchodu s nimi.

(33) […]

(34) Řecké orgány připustily, že ztrátová byla i civilní výroba podniku HDS. Řecké orgány uvedly, že tyto ztráty byly způsobeny vysokými provozními náklady podniku HDS, jež souvisely se skutečností, že část civilní výroby byla zadávána subdodavatelsky vojenské výrobě zaměřené na zakázky určené pro řecké ozbrojené síly. K tomu docházelo, aniž by byla v účetnictví vojenské výroby zaevidována odpovídající pohledávka. Vojenské i civilní výrobní linky mimoto využívaly občas administrativní a distribuční služby podniku HDS.

3.2. **Opatření č. 1: státní záruky**

(35) Řecké orgány uvedly, že cílem opatření č. 1 byla výhradně podpora vojenské výroby podniku HDS, jelikož úvěry byly použity pouze pro vojenské účely přímo spojené s ochranou podstatných bezpečnostních zájmů Řecka. Podle řeckých orgánů z toho vyplývá, že by opatření č. 1 nemělo být předmětem posouzení státní podpory, jelikož se na ně vztahuje výjimka stanovená v čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU. Řecké orgány v tomto ohledu uvedly, že vojenská výroba byla oddělená od civilní výroby a že právní akty, kterými byly poskytnuty státní záruky, obsahovaly odkaz, podle něhož měly zaručené úvěry „pokrýt provozní potřeby podniku s ohledem na výrobu válečného materiálu pro zemi".

(36) Řecké orgány rovněž objasnily, že podnik HDS nemohl s ohledem na dotyčné úvěry poskytnout jako zástavu žádný majetek, jelikož zařízení podniku HDS byla chráněna pravidly týkajícími se národní bezpečnosti, jež neumožňovala přístup do těchto zařízení. Poskytnutí nemovitostí podniku jako zajištění by bylo podle řeckých orgánů v rozporu s účely národní bezpečnosti, jimž podnik sloužil, a mohlo by znamenat zveřejnění utajovaných informací. Z toho vyplývá, že se podnik HDS nemohl pokusit zajistit úvěry od bank poskytnutím části svých nemovitostí jako zajištění. Řecké orgány tudíž tvrdily, že důvodem, proč se podnik nesnažil zajistit bankovní úvěry bez státních záruk, nebyla jeho neschopnost získat tyto finanční prostředky, nýbrž spíše skutečnost, že nemohl zajištění poskytnout kvůli souvisejícímu riziku s ohledem na zájmy národní bezpečnosti.

(37) Co se týká státní záruky za úvěr ve výši 30 milionů EUR, který v roce 2011 poskytly Řecká národní banka, Alpha Bank a EFG Eurobank (úvěr č. 10 v tabulce č. 2), řecké orgány ve svém podání ze dne 7. srpna 2013 a 3. července 2017 objasnily, že podnik HDS nakonec obdržel dne 8. září 2011 jen zálohu ve výši 6 milionů EUR a že po odstoupení bank byla dne 19. března 2013 poskytnuta z tohoto úvěru ve formě dluhopisu pouze částka ve výši 7 095 858 EUR. Výhoda plynoucí z této státní záruky by proto neměla přesáhnout zmíněnou částku.

(38) Co se týká obdobně státní záruky za úvěr ve výši 10 milionů EUR, který v roce 2011 poskytla Tbank (úvěr č. 11 v tabulce č. 2), řecké orgány ve svém podání ze dne 3. července 2017 objasnily, že podnik HDS obdržel zálohu ve výši 6 milionů EUR (z toho částku ve výši 3 milionů EUR dne 5. července 2011 a další 3 miliony EUR dne 2. listopadu 2011). Jelikož úvěr ve formě dluhopisu nebyl nikdy poskytnut, řecké orgány tvrdí, že se na zálohovou platbu státní záruka nevztahovala.

(39) Podle řeckých orgánů tudíž celkové státní záruky za úvěry poskytnuté v roce 2011 činily 7 095 858 EUR místo 40 milionů EUR, jak bylo původně zmíněno v rozhodnutí ze dne 6. března 2013. Záruky a úvěry poskytnuté v ostatních letech řecké orgány nepopřely.

([12]) Nařízení prezidenta č. 514/1977 (ref. č. úředního věstníku A/165/14.6.1977); zákon č. 3978/2011 (ref. č. úředního věstníku FEK A/137/16.6.2011).

3.3. **Opatření č. 2: grant z roku 2003**

(40) Řecké orgány uvedly, že rovněž opatření č. 2 mělo podpořit pouze vojenskou výrobu podniku HDS a nemělo by být předmětem posouzení státní podpory, jelikož se na ně vztahuje výjimka stanovená v čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU.

(41) Řecké orgány své tvrzení založily na skutečnosti, že průmyslové zařízení […], jehož se opatření č. 2 týkalo, je využíváno výhradně pro výrobu vojenských produktů […] ([13]).

3.4. **Opatření č. 3: navýšení kapitálu v roce 2011**

(42) Řecké orgány uvedly, že rozhodnutí řeckého státu jakožto většinového akcionáře o provedení příslušných navýšení kapitálu bylo v souladu s chováním investora v tržním hospodářství v podobné situaci. Řecké orgány tvrdily, že jejich rozhodnutí o navýšení základního kapitálu podniku k zajištění jeho životaschopnosti, které přijaly jakožto akcionář, bylo přiměřeným obchodním rozhodnutím vzhledem k jeho nepopíratelné úloze v oblasti národní obrany a bezpečnosti. Podle jejich názorů tudíž navýšení kapitálu nezahrnovala státní podporu. Ve svém dopise ze dne 3. července 2017 však řecké orgány potvrdily, že k doložení svých připomínek k navýšení kapitálu nemají k dispozici doplňkové informace nebo dokumenty, a to s odkazem na žádost Komise, aby předložily (jsou-li dostupné) i) plán restrukturalizace podniku HDS vypracovaný před přijetím rozhodnutí o navýšení kapitálu podniku, ii) ekonomickou analýzu *ex ante*, kterou stát provedl ohledně toho, zda je přeměna pohledávek vyplývajících z uplatnění záruk na kapitál z ekonomického hlediska výhodnější než ponechání či vymáhání těchto pohledávek, a iii) analýzu návratnosti *ex ante*, kterou stát provedl s ohledem na nový kapitál poskytnutý za účelem navýšení kapitálu.

(43) Stejně jako u ostatních dvou opatření řecké orgány tvrdily, že i opatření č. 3 mělo každopádně podpořit pouze vojenskou výrobu podniku HDS a nemělo by být předmětem posouzení státní podpory, jelikož se na ně vztahuje výjimka stanovená v čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU.

(44) Co se týká celkové výše příslušných navýšení kapitálu, řecké orgány ve svém podání ze dne 1. července 2013 uvedly, že činila 107,6 milionu EUR. Ve svém podání ze dne 7. srpna 2013 však řecké orgány nakonec objasnily, že navýšení kapitálu, jichž se týkalo opatření č. 3, zahrnovala celkové navýšení kapitálu o 158,19 milionu EUR, jak bylo uvedeno v rozhodnutí ze dne 6. března 2013.

(45) Z celkového navýšení kapitálu o 158,19 milionu EUR byla částka ve výši 154,19 milionu EUR výsledkem kapitalizace pohledávek, jež měl podnik HDS vůči státu. Tyto pohledávky vyplývaly z uplatnění záruk, jež byly poskytnuty v rámci opatření č. 1, jelikož podnik HDS úvěry nesplácel. Zbývající částka ve výši 4 milionů EUR byla poskytnuta jako nový kapitál.

(46) Na valné hromadě dne 25. října 2010 bylo schváleno potřebné navýšení kapitálu podniku HDS. O přesných částkách jednotlivých navýšení kapitálu však valná hromada rozhodla na různých zasedáních v průběhu roku 2011, ve dnech, kdy se Řecko zavázalo poskytnout příslušné finanční prostředky. Podle řeckých orgánů byla navýšení kapitálu v rámci opatření č. 3 a data jejich provedení rozdělena takto:

Tabulka 4

Data provedení navýšení kapitálu v roce 2011

Datum rozhodnutí valné hromady	Částka v EUR	Poznámky
4. května 2011	109 052 604,87	Kapitalizace pohledávek vyplývajících z uplatnění záruk
19. října 2011	42 255 180,01	
16. prosince 2011	2 882 919,33	
4. května 2011	4 000 000	Platba v hotovosti
Celkem	**158 190 704,21**	

([13]) […]

(47) Řecké orgány uvedly, že navýšení kapitálu o 154,19 milionu EUR v důsledku kapitalizace pohledávek plynoucích z uplatnění záruk nelze považovat za „novou“ státní podporu podniku HDS, jelikož se podle odůvodnění, které Komise uvedla v rozhodnutí ze dne 6. března 2013, pokládalo za státní podporu již v rámci opatření č. 1.

3.5. **Rozdělení podniku HDS**

(48) V rámci pravidelného přezkumu ekonomického ozdravného programu ze strany institucí zastupujících věřitele státu (Evropská komise, Evropská centrální banka a Mezinárodní měnový fond) v polovině roku 2013 se Řecko zavázalo přijmout neodvolatelné rozhodnutí ohledně budoucnosti podniku HDS do konce srpna 2013. Dne 27. srpna 2013 předložily řecké orgány návrh týkající se budoucnosti podniku HDS.

(49) Podle tohoto návrhu měl být podnik HDS rozdělen na dvě části, civilní a vojenskou. Na tento postup se odkazovalo jako na „rozdělení“. Civilní část bude zlikvidována. Vojenská část bude restrukturalizována a její výroba bude omezena na výrobky, které jsou nezbytné pro podstatné bezpečnostní zájmy země.

(50) Na základě diskusí s odděleními Komise a ostatních institucí se řecké orgány v dopise ze dne 16. prosince 2013 zavázaly rozdělení provést a předložily akční plán.

(51) Proces rozdělení podniku začal rozhodnutím představenstva ze dne 26. února 2014 a 28. únor 2014 byl stanoven jako den zahájení restrukturalizace (datum „rozvahy pro restrukturalizaci“). Rozhodnutím představenstva ze dne 21. května 2014 bylo stanoveno, že se nástupnická akciová společnost, která se bude v budoucnu zabývat výhradně výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu, jež jsou nezbytné pro podstatné bezpečnostní zájmy Řecka, a obchodem s nimi, bude nazývat *Hellenic Defence Systems Industrial Commercial Ltd* (dále jen „HDS – vojenská výroba“). Týmž rozhodnutím bylo stanoveno, že se nástupnická akciová společnost, která převezme čistě civilní činnosti původního podniku, bude nazývat *Hellenic Civilian Production Systems Industrial Commercial Ltd* (dále jen „HDS – civilní výroba“).

(52) Rozhodnutím představenstva ze dne 26. května 2014 byl schválen plán rozdělení podniku, rozvaha pro restrukturalizaci a důvodová zpráva představenstva. Zplnomocnění zástupci podniku téhož dne plán rozdělení podniku podepsali a plán byl předložen dozorčímu orgánu. Dne 7. července 2014 byla předložena oficiální zpráva auditora za účelem posouzení a stanovení účetní hodnoty majetku ve vlastnictví obranné a vojenské divize podniku.

(53) Na valné hromadě dne 28. srpna 2014 bylo schváleno rozhodnutí o rozdělení podniku, rozvaha pro restrukturalizaci, důvodová zpráva představenstva, zpráva auditorů o účetní hodnotě majetku v držení původního podniku a pověření obou nástupnických podniků. Mimoto byla jmenována představenstva obou nástupnických podniků.

(54) Aktiva a výrobní kapacita původního podniku byly rozděleny podle rozvahy pro restrukturalizaci ze dne 28. února 2014. Veškerá aktiva související s vojenskou výrobou původního podniku byla převedena na podnik HDS – vojenská výroba. Řecké orgány uvedly, že veškerá tato aktiva souvisela výhradně s výrobou produktů pro obranné účely, jak je stanoveno v článku 346 SFEU.

(55) Veškerá aktiva, která souvisela výhradně s civilní výrobou, byla převedena na podnik HDS – civilní výroba. To zahrnovalo zejména

a) veškeré pozemky používané výhradně pro civilní výrobu (včetně výrobních zařízení, skladů atd. na těchto pozemcích);

b) veškeré strojní zařízení, vybavení, dopravní prostředky atd. používané výhradně v civilní výrobě;

c) hotové výrobky a polotovary pro civilní využití, příslušné suroviny a pohledávky původního podniku u odběratelů produktů pro civilní využití.

(56) Rozhodnutím č. 22153/2014/2.10.2014 schválil region Atika rozdělení podniku, likvidaci původního podniku a založení dvou nových podniků. Toto rozhodnutí bylo zaevidováno v Obecném obchodním rejstříku a poté byly do Obecného obchodního rejstříku zapsány i oba nástupnické podniky a jejich stanovy.

4. TRŽNÍ PODMÍNKY S OHLEDEM NA STÁTNÍ ZÁRUKY PRO PODNIK HDS (OPATŘENÍ č. 1)

(57) Řecké orgány uvedly, že se podnik HDS nepokoušel zajistit bankovní úvěry bez státních záruk, důvodem však nebyla jeho neschopnost získat toto financování (36. bod odůvodnění). Co se tudíž týká opatření č. 1, v rámci formálního vyšetřovacího řízení nebylo možné zjistit aktuální nabídky úrokových sazeb u úvěrů pro podnik HDS od roku 2004 bez státní záruky ani nabídky na tyto záruky, které by poskytl tržní ručitel. K získání skutkového základu pro posouzení, zda státní záruky za úvěry pro podnik HDS poskytly tomuto podniku výhodu, kterou by nezískal za tržních podmínek, a s ohledem na finanční situaci podniku HDS v období 2004–2006 (tabulka č. 1) Komise zkoumala, za jakých tržních podmínek mohly získat financování na finančních trzích společnosti s ratingem CCC+ (vysoce rizikový podnik v obtížích), D (podnik v selhání) nebo SD (selektivní selhání). Za tímto účelem získala Komise finanční údaje z databáze *S&P Capital IQ Platform* ([14]), a zejména rozpětí swapů úvěrového selhání (dále jen „CDS“) a výnosy dluhopisů mezi roky 2004 a 2006.

(58) Swap úvěrového selhání je finanční dohoda o swapu, podle níž poskytne prodávající CDS náhradu kupujícímu (obvykle věřiteli referenčního úvěru) v případě nesplacení úvěru (ze strany dlužníka). Jinými slovy, prodávající CDS pojišťuje kupujícího proti určitému selhání u referenčního úvěru. Tento nástroj je důležitý pro poskytnutí informace o tom, jaká by byla riziková přirážka/poplatek za záruku, který by účastník trhu vyžadoval k zajištění rizika selhání u úvěru. Shromážděné údaje prokazují, že rozpětí CDS při splatnosti pět let bylo mezi roky 2004 a 2006 u společností, které jsou z finančního hlediska vysoce rizikové, v rozmezí od 4,4 % do 33,5 %.

(59) Výnos dluhopisu je částka, kterou investor získá z dluhopisu a která poskytuje vhodný údaj o „celkových“ výpůjčních nákladech (což jsou náklady na úvěr spojené s náklady na případnou související záruku) pro podnik. Ze shromážděných údajů vyplývá, že v období 2004–2006 byly u dluhopisů s dobou splatnosti jeden rok, které vydaly z finančního hlediska vysoce rizikové společnosti, sazby v rozmezí od 12,9 % a 43,2 %.

5. POSOUZENÍ

(60) Toto rozhodnutí se zabývá nejprve otázkou použití čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU a poté činnostmi nebo opatřeními, na něž se výjimka stanovená ve zmíněném článku nevztahuje, existencí státní podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU a nakonec tím, zda by mohla být tato podpora slučitelná s vnitřním trhem.

5.1. Použití čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU

(61) V čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU je stanoveno, že „každý členský stát může učinit opatření, která považuje za nezbytná k ochraně podstatných zájmů své bezpečnosti a která jsou spjata s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu nebo obchodem s nimi; tato opatření nesmějí nepříznivě ovlivnit podmínky hospodářské soutěže na vnitřním trhu s výrobky, které nejsou určeny výlučně k vojenským účelům“.

(62) Rozhodnutí Rady z roku 1958 o vypracování seznamu výrobků, na něž se vztahuje ustanovení čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU (dále jen „rozhodnutí Rady z roku 1958“), zahrnuje mimo jiné přenosné a automatické palné zbraně, dělostřelecké zbraně, střelivo do těchto zbraní, bomby, torpéda, rakety, prachy a výbušniny (body 1, 2, 3, 4, 8 a 13 seznamu). To znamená, že pro účely tohoto případu se články 107 a 108 SFEU nevztahují na opatření související s výrobky zařazenými na seznam Rady z roku 1958, pokud se tato opatření pokládají za nezbytná pro ochranu podstatných bezpečnostních zájmů dotyčného členského státu.

(63) V souladu s judikaturou musí členský stát, který chce využít výjimku stanovenou v čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU, předložit důkazy o tom, že opatření nejdou nad rámec toho, co je nezbytné pro jeho podstatné bezpečnostní zájmy ([15]).

(64) Řecké orgány uvedly, že vojenská výroba podniku HDS spadá do oblasti působnosti rozhodnutí Rady z roku 1958, zejména bodů 1, 2, 3, 4, 8 a 13, a že je nezbytná pro podstatné bezpečnostní zájmy Řecka, jelikož podnik HDS dodává řeckým ozbrojeným silám specializované vojenské produkty. Co se týká opatření č. 2, řecké orgány

([14]) https://www.capitaliq.com
([15]) Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 16. září 1999 ve věci Komise v. Španělsko, C-414/97, ECLI:EU:C:1999:417, bod 22 a rozsudek Soudního dvora ze dne 8. dubna 2008 ve věci Komise v. Itálie, C-337/05, ECLI:EU:C:2008:203, body 42–44.

prokázaly, že modernizace průmyslového zařízení v Aigiu byla nezbytná pro splnění konkrétní zakázky zadané řeckými ozbrojenými silami, která se týkala zvláštní výroby vojenských produktů zařazených na seznam Rady z roku 1958, konkrétně v bodě 1.

(65) Řecké orgány rovněž uvedly, že civilní výrobní linky podniku HDS byly odděleny od vojenských výrobních linek a že se předmětná opatření týkala pouze vojenské výroby, která je prodávána především řeckým ozbrojeným silám.

(66) Na základě tvrzení, která Řecko předložilo, Komise uznává, že lze mít za to, že část výroby podniku HDS, jež se týká válečného materiálu, spadá do oblasti působnosti čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU.

(67) Komise rovněž nezpochybňuje fyzické oddělení civilních a vojenských výrobních linek. Údaje, které poskytly řecké orgány, však nedokládají tvrzení, že podnik HDS vedl v příslušném období pro civilní a vojenskou výrobu oddělené účetnictví. Řecké orgány mimoto připustily, že civilní výrobní linky byly příležitostně využívány rovněž pro vojenskou výrobu bez náležité odměny, jak by tomu mělo být v případě řádného oddělení účetnictví, a že vojenské i civilní výrobní linky občas využívaly administrativní a distribuční služby podniku HDS.

(68) Na základě výše uvedených skutečností a vzhledem k neexistenci odděleného účetnictví pro civilní a vojenské činnosti nemůže Komise vyloučit, že opatření určená pro vojenskou výrobu mohla zvýhodnit i civilní výrobu podniku HDS, a tudíž narušit hospodářskou soutěž na relevantním trhu. Tak je tomu v případě opatření č. 1 a č. 3, jež bez ohledu na svůj účel zvýhodnila v podstatě celý podnik HDS, a tudíž i jeho civilní výrobu, která nebyla finančně oddělená od jeho vojenské výroby.

(69) Komise se proto domnívá, že opatření č. 1 a č. 3 je nutno posoudit na základě ustanovení Smlouvy o státní podpoře, pokud mohla zvýhodnit civilní výrobu podniku HDS. Komise však uznává, že tato opatření jsou z posouzení podle ustanovení Smlouvy o státní podpoře vyňata v míře, v jaké zvýhodnila výrobu a dodávky vojenských produktů řeckým ozbrojeným silám, a to na základě čl. 346 odst. 1 písm. b) této smlouvy.

(70) Co se týká opatření č. 2, Komise podotýká, že důkazy předložené Řeckem prokazují, že dotyčný grant […] nijak nezvýhodnil civilní výrobu.

(71) Komise tudíž uznává, že opatření č. 2 zvýhodnilo pouze výrobu vojenských produktů, na něž se vztahuje rozhodnutí Rady z roku 1958, a že bylo nezbytné pro poskytnutí těchto produktů řecké armádě. Komise proto uznává, že opatření č. 2 je vyňato z posouzení podle ustanovení Smlouvy o státní podpoře na základě čl. 346 odst. 1 písm. b) této smlouvy.

5.2. **Posouzení existence podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU**

(72) V čl. 107 odst. 1 SFEU je uvedeno, že „podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem“.

(73) Aby se opatření považovalo za státní podporu, je podle tohoto ustanovení nezbytné, aby byly splněny tyto kumulativní podmínky: i) opatření je přičitatelné státu a je financováno ze státních prostředků; ii) opatření je selektivní; iii) opatření poskytuje určitému podniku hospodářskou výhodu a iv) opatření narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž a ovlivnit obchod mezi členskými státy.

5.2.1. *Opatření č. 1: státní záruky*

5.2.1.1. Státní prostředky a přičitatelnost

(74) Státní záruky poskytl přímo řecký stát a opatření č. 1 lze jako takové přičíst státu.

(75) Státní záruky jsou z podstaty věci pro státní prostředky rizikové, jelikož jakákoli státní záruka zahrnuje možnou ztrátu prostředků pro stát. Záruka, za kterou není poskytnuta náležitá odměna, mimoto znamená přímou ztrátu finančních prostředků pro stát. Poplatek ve výši 1 %, který stát účtoval podniku HDS, nelze vzhledem k finanční situaci podniku a možnému selhání považovat za dostatečný. Podnik HDS mimoto nesplatil několik úvěrů již v roce 2004, načež byla poskytnuta většina záruk. Záruky jako takové zahrnovaly státní prostředky jak z hlediska možných ušlých poplatků za záruky, tak i z hlediska expozice státního rozpočtu v případě selhání podniku HDS.

(76) Kritérium týkající se státních prostředků a přičitatelnosti státu je tudíž u opatření č. 1 splněno. Řecké orgány toto nezpochybnily.

5.2.1.2. Selektivita

(77) Jelikož záruky byly poskytnuty jedinému příjemci, podniku HDS *ad hoc*, a nikoli v rámci opatření obecné hospodářské politiky, které mohlo být dostupné pro všechny řecké podniky a hospodářská odvětví, je opatření selektivní.

5.2.1.3. Existence hospodářské výhody

(78) Podle ustálené judikatury je za účelem určení, zda státní opatření představuje podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, nezbytné zjistit, zda přijímající podnik získal hospodářskou výhodu, kterou by za běžných tržních podmínek nezískal ([16]).

(79) Hospodářská výhoda existuje tehdy, pokud se v důsledku státního zásahu zlepší finanční situace podniku. Zásah orgánu veřejné moci však příjemce nutně nezvýhodňuje a jako takový nepředstavuje podporu, je-li proveden za běžných tržních podmínek, jinými slovy, pokud orgán veřejné moci jednal jako obezřetný subjekt v tržním hospodářství v podobné situaci. Řecký stát byl v příslušné době ovládajícím akcionářem podniku HDS a je jím doposud. Jako takový poskytl řecký stát záruky za jedenáct úvěrů získaných mezi roky 2004 a 2011 u pěti různých bank. Nelze vyloučit, že může být v zájmu ovládajícího akcionáře poskytnout záruky za úvěry, které získala jeho holdingová společnost, může-li méně nákladné financování zajistit vyšší odměnu (dividendy) nebo zvyšuje-li hodnotu jeho holdingové společnosti za cenu vyššího rizika jakožto ručitele. V případě podniku HDS však nemohl stát takovouto návratnost očekávat vzhledem k složité finanční situaci podniku HDS v tomto období, jak dokládají údaje v tabulce č. 1, a zejména trvalým ztrátám od roku 2004. Z toho vyplývá, že odůvodnění a potenciální odměnu spojenou se státními zárukami je třeba posoudit samostatně bez ohledu na potenciální očekávání ohledně návratnosti pro akcionáře.

(80) Omezením rizika, které převzaly banky, jež podniku HDS poskytly úvěry mezi roky 2004 a 2011, mělo dotyčných jedenáct záruk za následek snížení úrokové sazby účtované u příslušných úvěrů. Tyto úrokové sazby se lišily, všechny kromě dvou však byly v tomto období nižší než 5 %. Vzhledem k špatným výsledkům podniku HDS i na samostatném základě by žádný obezřetný subjekt v tržním hospodářství neposkytl v období 2004–2011 bez státních záruk tomuto podniku financování za podmínek spojených s jedenácti úvěry získanými mezi roky 2004 a 2011.

(81) Co se týká tvrzení řeckých orgánů, že podnik HDS mohl získat přístup k tržnímu financování i bez státní záruky, je nutno rozlišovat mezi: i) obdobím od roku 2004 do roku 2006 a ii) obdobím od roku 2007 do roku 2011. Komise se na základě finančních údajů podniku HDS uvedených v tabulce č. 1 domnívá, že v období 2004–2006 mohl mít podnik HDS přístup k financování na trhu, třebaže za méně příznivých podmínek, než byly podmínky vyplývající ze státních záruk. V období od roku 2007 do roku 2011 na druhou stranu finanční údaje podniku HDS uvedené v tabulce č. 1, které se významně zhoršily, naznačují, že bez státních záruk by podnik neměl přístup k financování na trhu za jakýchkoli podmínek.

(82) V období 2004–2006 sice podnik HDS vykázal značné ztráty z minulých let a záporný hospodářský výsledek před zdaněním, měl však dosud poměrně stálý roční obrat ve výši přibližně 91–97 milionů EUR. Rovněž vlastní kapitál podniku HDS byl dosud kladný a poprvé byl záporný teprve v roce 2006. Ačkoliv tudíž podnik HDS

([16]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 29. června 1999 ve věci DMT, C-256/97, ECLI:EU:C:1999:332, bod 22.

vykazoval v období 2004–2006 známky finančních potíží, tyto potíže nebyly takové, aby v tomto období zcela vylučovaly jeho přístup k financování. Co se týká výše tohoto financování, rozpětí CDS a výnosy dluhopisů uvedené v 58. a 59. bodě odůvodnění potvrzují, že některé společnosti, které byly z finančního hlediska vysoce rizikové, měly v posuzovaném období 2004–2006 přístup na finanční trhy, a tyto informace poskytují řádovou představu o podmínkách, za nichž mohly takovéto společnosti získat financování. Z těchto tržních údajů vyplývá, že bez státních záruk by měl podnik HDS dosud přístup k financování na trhu, avšak s podstatně vyšší záruční prémií než 1 %.

(83) Úvěry pro podnik HDS uvedené v tabulce č. 2 vykazují obdobně poměrně značné rozdíly, pokud jde o expozici riziku selhání u ručitele, a to od jistiny ve výši 10 milionů EUR (úvěr č. 4 poskytnutý národní bankou v roce 2004) do jistiny ve výši 164 milionů EUR (úvěr č. 3, který poskytla Alpha Bank v roce 2006). Tyto rozdíly se však nepromítly do vyšších poplatků za záruku. Z toho vyplývá, že pevný poplatek ve výši 1 %, který podnik HDS hradil státu jako odměnu za záruky, nepředstavuje tržní sazbu, jelikož nezohledňuje vyšší riziko u zaručených úvěrů v případě selhání.

(84) Záruky poskytnuté v období 2004–2006 proto poskytly podniku HDS hospodářskou výhodu, kterou by nezískal za tržních podmínek. Výše této výhody odpovídá rozdílu mezi náklady na financování, jež by podnik HDS získal na trhu bez státních záruk, a cenou (základní sazba plus prémie) skutečně zaplacenou za tyto státní záruky a příslušné úvěry ([17]).

(85) V rámci šetření však nebyly u úvěrů pro podnik HDS bez státní záruky zjištěny konkrétní aktuální nabídky úrokových sazeb ani tržní nabídky za tyto záruky. Dostupné tržní údaje (58. a 59. bod odůvodnění) se týkají finančních nástrojů, jež se liší od úvěrů a záruk poskytnutých podniku HDS, zejména co se týká splatnosti a výše, a byly získány od společností, jež nemají finanční údaje podobné údajům uvedeným pro podnik HDS v tabulce č. 1 (pro období 2004–2006) a podobnou historii selhání jako podnik HDS, jak je uvedeno v tabulce č. 3 (pro období 2004–2006). Na rozdíl od těchto společností mohly mimoto řecké banky považovat povahu vojenské výroby podniku HDS a činnost jeho hlavního zákazníka, tj. řeckých ozbrojených sil, za další obchodní důvod pro poskytnutí financování podniku HDS. Z toho vyplývá, že tržní údaje neposkytují v tomto případě samy o sobě spolehlivý ukazatel a přesné měřítko nákladů, za něž mohl podnik HDS získat mezi roky 2004 a 2006 stejné úvěry za tržních podmínek.

(86) K určení hypotetických nákladů financování na trhu u šesti úvěrů poskytnutých v období 2004–2006 (tj. úvěry č. 2, 3, 4, 7, 8 a 9 uvedené v tabulce č. 2) vzala proto Komise v úvahu také ukazatele uvedené ve sdělení o referenčních a diskontních sazbách („dále jen sdělení z roku 2008“) ([18]).

(87) Vzhledem k finanční situaci podniku HDS v období 2004–2006, jak se odráží ve finančních údajích podniku HDS uvedených v tabulce č. 1, a skutečnosti, že řecké orgány nebyly schopny předložit Komisi plán, který by věrohodně dokládal pozitivní vývoj, pokud jde o budoucnost podniku, je nutno úvěruschopnost podniku HDS hodnotit jako nejnižší z pěti možných ratingů stanovených ve sdělení z roku 2008, a to „*Špatný/Finanční obtíže (CCC a níže)*“. Dotyčné úvěry nebyly mimoto zajištěné, a podle třístupňové stupnice uvedené ve sdělení z roku 2008 je proto nutné je hodnotit jako „*nízké zajištění*“. Tržní úroková sazba musí být proto vypočítána pro každý úvěr jako výsledek součtu jednoleté sazby IBOR v době poskytnutí úvěru a 1 000 bazických bodů, jak je stanoveno ve sdělení z roku 2008.

(88) Spolehlivost výsledku výše uvedeného výpočtu je v daném případě dále potvrzena skutečností, že výsledek je v rozmezí rozpětí CDS a výnosů dluhopisů, jak byly určeny v 58. a 59. bodě odůvodnění.

(89) Výši výhody související se zárukami, které stát poskytl za úvěry, jež podnik HDS získal v období 2004–2006 (jak bylo určeno v 87. bodě odůvodnění), je proto třeba vypočítat pro každý úvěr zvlášť podle této metodiky: rozdíl mezi: i) tržní úrokovou sazbou podle sdělení z roku 2008, která byla vypočtena tak, jak je objasněno v 87. bodě odůvodnění, použitou na jistinu úvěru, a ii) skutečnými náklady na financování, které vznikly podniku HDS,

([17]) V této souvislosti viz rovněž sdělení Komise o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory ve formě záruk, zejména oddíl 4.2 (Úř. věst. C 155, 20.6.2008, s. 10).

([18]) Sdělení Komise o revizi metody stanovování referenčních a diskontních sazeb (Úř. věst. C 14, 19.1.2008, s. 6).

s přihlédnutím k úrokové sazbě, kterou banky použily u jistiny úvěru, a záruční prémii ve výši 1 %, kterou uplatňoval stát (viz tabulka č. 2), jak bylo vypočítáno a účtováno za období, během něhož měl podnik HDS k dispozici jednotlivé částky.

(90) V období od roku 2007 do roku 2011 byla na druhou stranu finanční situace podniku HDS podstatně jiná. Podle tabulky č. 1 přišel podnik HDS v roce 2007 o třetinu svého obratu v porovnání s předchozími roky, vykazoval ztráty (záporný hospodářský výsledek před zdaněním) odpovídající dvojnásobku obratu, záporný vlastní kapitál ve výši čtyřnásobku obratu a ztráty z minulých let ve výši téměř devítinásobku obratu. Záporný vlastní kapitál podniku HDS v roce 2007 byl téměř čtyřnásobně vyšší než v roce 2006, takže se tento negativní vývoj nejenže stabilizoval, nýbrž jeho intenzita značně vzrostla. Po roce 2007 se finanční údaje pouze dále významně zhoršovaly. Obrat podniku HDS se postupně snížil na 39 milionů EUR v roce 2011 oproti 95 milionům EUR v roce 2006, zatímco ztráty minulých let dosáhly v roce 2011 výše 1 131 milionu EUR v porovnání s 443 miliony EUR v roce 2006. V roce 2011 měl podnik HDS záporný vlastní kapitál ve výši téměř čtrnáctinásobku obratu a ztráty z minulých let ve výši téměř 29násobku obratu. Tabulka č. 3 mimoto ukazuje, že částky, u nichž byl podnik HDS v selhání, dosahovaly od roku 2007 dvoumístných čísel v milionech EUR a trvale rostly z 15 milionů EUR v roce 2007 na 90 milionů EUR v roce 2011.

(91) Vzhledem k těmto důkazům se Komise domnívá, že od roku 2007 bylo riziko selhání podniku HDS u úvěrů, které nebyly zajištěny, tak vysoké, že bez státních záruk by podnik nemohl získat takovýto úvěr na trhu s jakoukoli sazbou. Žádný tržní půjčovatel, kterému by byly předloženy finanční údaje podniku HDS v období 2007–2011 a který by byl obeznámen s jeho historií selhání, by nesouhlasil s poskytnutím financování podniku HDS bez spolehlivé záruky nebo zajištění, jelikož by každý tržní půjčovatel předpokládal, že o toto financování nakonec přijde. Žádný tržní ručitel by zase po roce 2007 neposkytl půjčovatelům záruku za úvěry pro podnik HDS bez předem uhrazených jednorázových prémií ve výši 100 % jistiny úvěru, které by plně zajišťovaly ztrátu, jíž by ručitel s jistotou čelil, pokud by podnik HDS úvěry nesplácel, a to dříve či později. Prvek podpory obsažený ve státních zárukách, které byly podniku HDS poskytnuty v období 2007–2011, proto odpovídá jednorázové záruční prémii rovnající se celé částce jistiny zaručených úvěrů, která by byla při poskytnutí každé záruky účtována předem, po odečtení záruční prémie, kterou podnik HDS u každého úvěru skutečně zaplatil ([19]).

(92) Komise bere na vědomí vysvětlení řeckých orgánů ohledně částky, která byla podniku HDS skutečně poskytnuta v souvislosti s úvěrem ve výši 30 milionů EUR, jenž v roce 2011 poskytly Řecká národní banka, Alpha Bank a EFG Eurobank (záruka č. 10 v tabulce č. 2), a která místo 30 000 000 EUR původně zmíněných v rozhodnutí ze dne 6. března 2013 činila pouze 7 095 858 EUR.

(93) Komise bere na vědomí rovněž vysvětlení řeckých orgánů ohledně státní záruky za úvěr ve výši 10 milionů EUR, který v roce 2011 poskytla Tbank (záruka č. 11 v tabulce č. 2), podle něhož nebyl úvěr ve formě dluhopisu nikdy poskytnut.

(94) Komise rovněž podotýká, že i v případě, že by podniku HDS byla skutečně poskytnuta z úvěru č. 10 pouze částka ve výši 7 095 858 EUR a v případě úvěru č. 11 v tabulce č. 2 nulová částka, byly státní záruky poskytnuty za částku v celkové výši 40 milionů EUR. Při určování výše podpory, která má být navrácena, však hrají roli pouze částky úvěrů, které byly skutečně vypláceny, jak je objasněno v 135. bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí. Co se týká dat poskytnutí, ta jsou uvedena v tabulce č. 2.

(95) Komise mimoto podotýká, že některé záruky v rámci opatření č. 1 byly uplatněny, a stát se tudíž stal věřitelem podniku HDS (opatření č. 3). To, nakolik k těmto selháním došlo poté, co byla příslušná záruka poskytnuta, však není pro hodnocení opatření jakožto státní podpory a pro celkovou výši hospodářské výhody podstatné. Důvodem je skutečnost, že uplatnění záruky je přirozeným důsledkem poskytnutí této záruky ručitelem. Jinými slovy, hospodářská výhoda plynoucí ze státní záruky poskytnuté za cenu nižší, než jsou tržní podmínky, spočívá v rozdílu mezi záruční prémií účtovanou státem a prémií, kterou by účtoval tržní ručitel. Možná výhoda spojená se záruční prémií může proto existovat nezávisle na uplatnění záruky a i v případě, že příslušný úvěr je řádně splacen a půjčovatel záruku neuplatní. Pokud však došlo k selháním již v době poskytnutí nových záruk, vzal by tržní ručitel tato minulá selhání podniku HDS v úvahu a vyšší riziko by přinejmenším zohlednil v poplatku za záruku, který má podnik HDS hradit u nových úvěrů, nebo by záruku či úvěr neposkytl ([20]).

([19]) Viz rozsudek ve věci Německo v. Komise, C-334/99, EU:C:2003:55, bod 138; rozsudek ve věci Německo v. Komise, C-288/96, EU:C:2000:537, body 30–31.

([20]) Viz 90. bod odůvodnění tohoto rozhodnutí.

(96) Komise se rovněž domnívá, že tvrzení řeckých orgánů, že podnik HDS nemohl u příslušných úvěrů zajištění poskytnout z bezpečnostních důvodů, není pro hodnocení státní podpory u záruk představujících opatření č. 1 podstatné. Jelikož je pojem státní podpora objektivním pojmem, není podstatné, proč nemohl podnik HDS zajištění poskytnout, důležitá je pouze skutečnost, že bez záruk nemohl podnik HDS získat úvěry popsané v tabulce č. 2 za stejných podmínek. Nezajištěné úvěry jsou pro půjčovatele rizikovější než zajištěné, a znamenají tudíž vyšší úrokovou sazbu jako odměnu za převzaté riziko. Tuto objektivní skutečnost zachycuje úroková sazba vypočítaná podle sdělení z roku 2008, která je nepřímo úměrná kvalitě poskytnutého zajištění.

(97) Komise proto vyvozuje závěr, že opatření č. 1 poskytlo podniku HDS výhodu odpovídající částce vypočítané podle metodiky objasněné pro záruky poskytnuté za úvěry, jež byly získány v období 2004–2006, v 89. bodě odůvodnění a pro záruky poskytnuté za úvěry v období 2007–2011 v 91. bodě odůvodnění.

(98) Co se týká tvrzení řeckých orgánů, která jsou shrnuta v 33. a 34. bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí, Komise se domnívá, že finanční potíže podniku je nutno posoudit objektivně na základě finančních a hospodářských ukazatelů dotyčného podniku. Důvody finančních potíží by proto jako takové neměly snižovat úroveň závažnosti finančních potíží, jak prokazují příslušné finanční a hospodářské ukazatele ([21]).

5.2.1.4. Účinek na hospodářskou soutěž a obchod mezi členskými státy

(99) Dotyčná opatření umožnila podniku HDS financovat jeho vojenskou i civilní výrobu za sazby nižší, než jsou obvyklé tržní sazby. Dotyčná opatření tudíž mohou narušit hospodářskou soutěž, jelikož ostatní podniky působící na stejných trzích musely své činnosti financovat za tržních podmínek a vykonávat činnost bez podobné státní podpory.

(100) Bez ohledu na význam vojenské výroby podniku HDS pro podstatné bezpečnostní zájmy Řecka působil tento podnik v odvětví, v němž se mezi členskými státy obchoduje i s produkty pro civilní využití.

(101) Opatření č. 1 proto mohlo ovlivnit hospodářskou soutěž a obchod mezi členskými státy.

5.2.1.5. Závěr ohledně existence státní podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU u opatření č. 1

(102) Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem vyvozuje Komise závěr, že záruky vymezené jako opatření č. 1, které podniku HDS poskytlo Řecko a které jsou popsány v 15. a 16. bodě odůvodnění, představují státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, nakolik z nich měly prospěch civilní činnosti podniku HDS.

5.2.2. *Opatření č. 3: navýšení kapitálu v roce 2011*

5.2.2.1. Státní prostředky a přičitatelnost

(103) Komise uvádí, že dotyčná navýšení kapitálu provedl řecký stát. Jako takové lze provedení opatření č. 3 přičíst řeckému státu a je financováno ze státních prostředků.

(104) Co se týká objemu dotčených státních prostředků, Komise nesouhlasí s řeckými orgány v tom, že by část navýšení kapitálu neměla být do opatření č. 3 započítána, jelikož se jednalo o kapitalizaci pohledávek vyplývajících z uplatnění státních záruk (opatření č. 1). Důvodem je skutečnost, že kapitalizace pohledávky vyplývající z uplatnění záruky nepředstavuje automatickou přeměnu, nýbrž aktivní rozhodnutí státu tuto pohledávku nevymáhat.

([21]) Viz nedávný rozsudek ve věci Saremar v. Komise, T-220/14, EU:T:2017:267, bod 175.

(105) Tato přeměna znamená potenciální ztrátu hodnoty, jelikož stát vyměnil své postavení věřitele za postavení akcionáře, přišel tudíž o státní prostředky ve formě pohledávek, které se rozhodl nevymáhat. V případě potenciální likvidace podniku by akcionář z podstaty věci získal zpět svůj kapitál s nižší pravděpodobností než věřitel, takže přeměna pohledávky státu na kapitál má za následek ušlé potenciální státní prostředky.

5.2.2.2. Selektivita

(106) Jelikož opatření bylo provedeno ve prospěch jediného podniku, a to HDS, vyvozuje Komise závěr, že bylo selektivní.

5.2.2.3. Existence hospodářské výhody

(107) Jak bylo uvedeno výše, zvýhodněním ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU je jakákoli hospodářská výhoda, kterou by podnik nemohl získat za běžných tržních podmínek. Komise neobdržela v této souvislosti od řeckých orgánů přesvědčivé důkazy, které by odůvodňovaly jejich tvrzení, že jelikož stát jednal jako obezřetný tržní investor, byla dotyčná navýšení kapitálu provedena za běžných tržních podmínek, a nemohla tudíž představovat výhodu.

(108) Komise podotýká, že různá navýšení kapitálu upsaná v průběhu roku 2011, a to mezi květnem 2011 a prosincem 2011, ze strany řeckého státu jakožto akcionáře nebyla doložena analýzou předpokládané návratnosti údajné investice, kterou by obezřetný investor posoudil a zohlednil, než by o investici rozhodl. Jak Řecko uvedlo, navýšení kapitálu se uskutečnila k zajištění životaschopnosti podniku HDS vzhledem k jeho nepopíratelné úloze v oblasti národní obrany a bezpečnosti. Částky navýšení kapitálu nebyly každopádně dostatečné, aby vyrovnaly záporný vlastní kapitál podniku HDS, a nelze je proto pokládat za opatření, které chrání hodnotu podniku a podporuje jeho restrukturalizaci.

(109) Z informací předaných Řeckem v tomto ohledu vyplývá, že nejsou k dispozici důkazy o ekonomické analýze *ex ante*, kterou stát provedl ohledně toho, zda je přeměna pohledávek vyplývajících z uplatnění záruk na kapitál z ekonomického hlediska výhodnější než ponechání nebo vymáhání těchto pohledávek. Tržní věřitel by před přijetím rozhodnutí obvykle posoudil, který postup je z ekonomického hlediska výhodnější.

(110) Za účelem posouzení toho, zda stát provedením dotyčných navýšení kapitálu podnik HDS zvýhodnil, je nutno zjistit, zda jednal stejně jeho subjekt v tržním hospodářství v podobné situaci. Takovýto subjekt v tržním hospodářství by nebral v potaz aspekty veřejné politiky. Tvrzení řeckých orgánů ohledně zachování podniku, který je důležitý pro podstatné bezpečnostní zájmy země, proto nelze vzít v úvahu jako aspekt, který by zohlednil investor v tržním hospodářství, a jako takové není pro posouzení dotyčných navýšení kapitálu relevantní.

(111) Ačkoliv nejsou k dispozici aktuální důkazy o tom, že řecké orgány provedly analýzu uvedenou v 108. bodě odůvodnění, z dostupných číselných údajů je zřejmé, že přeměna byla méně výhodná než zachování stávající situace a ponechání pohledávek. Výše dlouhodobých a krátkodobých závazků podniku HDS v roce 2011 vykázaných v jeho rozvaze ve skutečnosti činila 1 008 milionů EUR. Vzhledem k již zápornému vlastnímu kapitálu ve výši 537 milionů EUR, který byl zaznamenán v témže roce, a nemožnosti prodat vojenská aktiva podniku by stát v případě likvidace podniku nebo jeho zachování bez vyhlídek na dosažení rentability s největší pravděpodobností nezískal ani část navýšeného vlastního kapitálu v celkové výši 154,19 milionu EUR. Tržní věřitel by si tudíž ponechal pohledávky, u nichž nutně existovala vyšší pravděpodobnost (ačkoliv nízká) dosažení kladného výnosu než v případě přeměny na vlastní kapitál. Pohledávky (i nezajištěné) mají vyšší pořadí, pokud jde o přednost věřitelů, než pohledávky akcionářů.

(112) Stejné úvahy jsou obdobně použitelné i na vložení dalšího nového kapitálu v celkové výši 4 milionů EUR. Žádný tržní investor by se nevzdal upsaných částek bez jakékoli vyhlídky na předpokládanou návratnost. To vyplývá ze skutečnosti, že řecké orgány nepředložily ekonomickou analýzu *ex ante* týkající se budoucí ziskovosti, a rovněž z posouzení minulých a stávajících finančních výsledků podniku HDS uvedených v tabulce č. 1 s ohledem na skutečnou nebo možnou návratnost pro akcionáře. Z finančních výsledků podniku HDS od roku 2004 je ve

skutečnosti zjevné, že podnik nezajišťoval návratnost v podobě dividend z investovaného kapitálu. Do roku 2011 se mezitím základní kapitál snížil z mírně kladného (ve výši 41 milionů EUR) na značně záporný (– 537 milionů EUR), veškerý kapitál, který akcionáři investovali, byl tudíž spotřebován a bez věrohodného plánu restrukturalizace podniku neexistoval hypotetický předpoklad budoucího zvýšení hodnoty holdingové společnosti.

(113) Komise se tudíž domnívá, že by se obezřetný tržní investor na navýšení základního kapitálu podniku HDS za těchto podmínek nepodílel, zejména bez věrohodného plánu restrukturalizace podniku, který prokazuje, že existuje vyhlídka na předpokládané obnovení životaschopnosti podniku HDS a přiměřenou návratnost investice pro stát jakožto akcionáře, a bez předvídatelné vyhlídky na takovouto návratnost na základě údajů, které Řecko poskytlo. Komise proto vyvozuje závěr, že účast státu na navýšeních kapitálu v roce 2011 poskytla příjemci výhodu, která odpovídá celé částce navýšení kapitálu. Jednotlivé tranše opatření a data provedení jsou uvedena v tabulce 4.

5.2.2.4. Účinek na hospodářskou soutěž a obchod mezi členskými státy

(114) Komise se domnívá, že z důvodů uvedených v 99. a 100. bodě odůvodnění mohlo opatření č. 3 ovlivnit hospodářskou soutěž a obchod mezi členskými státy.

5.2.2.5. Závěr ohledně existence státní podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU u opatření č. 3

(115) Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem vyvozuje Komise závěr, že navýšení kapitálu vymezená jako opatření č. 3, která ve prospěch podniku HDS provedlo Řecko a která jsou popsána v 42. a 47. bodě odůvodnění, představují státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, nakolik z nich měly prospěch civilní činnosti podniku HDS.

5.2.3. *Závěr ohledně existence státní podpory*

(116) Na základě výše uvedených skutečností se Komise domnívá, že opatření č. 1 a 3 představují státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, nakolik tato opatření zvýhodnila civilní výrobu podniku HDS.

5.3. **Protiprávní podpora**

(117) Opatření č. 1 a č. 3 představují státní podporu a byla provedena v rozporu s oznamovací povinností a povinností zdržet se jednání, které jsou stanoveny v čl. 108 odst. 3 SFEU. Tato opatření tudíž představují protiprávní státní podporu.

5.4. **Slučitelnost podpory**

(118) Zákaz státních podpor uložený v čl. 107 odst. 1 SFEU není absolutní ani bezpodmínečný. Konkrétně odstavce 2 a 3 článku 107 SFEU představují právní základy, které umožňují, aby se některá opatření podpory pokládala za slučitelná s vnitřním trhem.

(119) Podle judikatury Soudního dvora je na členském státu, aby uplatnil možné důvody slučitelnosti a aby prokázal, že jsou splněny podmínky této slučitelnosti ([22]).

(120) Řecké orgány neuvedly možné důvody slučitelnosti. Trvaly na tom, že opatření č. 1 a č. 3 měla podpořit výhradně vojenskou výrobu, která je důležitá pro podstatné bezpečnostní zájmy Řecka, a co se týká opatření č. 3, že v žádném případě nepředstavovalo státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, jelikož podnik HDS nezvýhodnilo, nýbrž bylo provedeno v souladu s chováním investora v tržním hospodářství.

([22]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 28. dubna 1993 ve věci Itálie v. Komise, C-364/90, ECLI:EU:C:1993:157, bod 20.

(121) Jelikož však opatření představují státní podporu, považovala Komise za vhodné jejich posouzení s ohledem na slučitelnost na základě ustanovení čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU, podle něhož lze „podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem“, považovat za slučitelné s vnitřním trhem.

(122) Aby se podpora pokládala za slučitelnou s vnitřním trhem podle zmíněného článku, musí splňovat jasně vymezený cíl společného zájmu, musí být nezbytná a úměrná tomuto cíli, musí mít motivační účinek, nesmí ovlivnit hospodářskou soutěž a obchod uvnitř EU v míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem, a musí být v souladu se zásadou transparentnosti.

(123) Komise však podotýká, že cíl společného zájmu, který by mohla tato podpora sledovat, nelze určit, což (jak bylo uvedeno výše) neuplatnily ani řecké orgány. I kdyby se podnik HDS považoval za podnik v obtížích, v kterémžto případě by bylo nutno slučitelnost podpory posoudit podle pokynů pro podporu na záchranu a restrukturalizaci z roku 2004, Komise uvádí, že podmínky slučitelnosti stanovené v těchto pokynech nejsou u opatření č. 1 (státní záruky) ani u opatření č. 3 (navýšení kapitálu) jednoznačně splněny.

(124) Podpora nebyla ukončena po šesti měsících a řecké orgány nepředložily ani nevypracovaly plán restrukturalizace, který by obnovil životaschopnost podniku, přičemž nebyla provedena žádná kompenzační opatření k zmírnění narušení hospodářské soutěže způsobeného v důsledku podpory. Nejsou k dispozici důkazy, že podpora byla omezená na nezbytné minimum, zejména prostřednictvím významného vlastního příspěvku příjemce podpory. Orgány nepředložily ani plán likvidace.

(125) Komise nezjistila jiné možné důvody slučitelnosti opatření č. 1 a č. 3.

(126) Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem vyvozuje Komise závěr, že podpora, která byla podniku HDS poskytnuta prostřednictvím opatření č. 1 a č. 3, není slučitelná s vnitřním trhem.

5.5. **Výše podpory, která má být navrácena**

(127) Podle Smlouvy a ustálené judikatury může Komise rozhodnout o tom, že dotčený členský stát musí podporu zrušit nebo pozměnit, je-li zjištěno, že není slučitelná s vnitřním trhem ([23]). Soudní dvůr rovněž opakovaně rozhodl, že povinnost členského státu zrušit podporu, kterou Komise prohlásila za neslučitelnou s vnitřním trhem, slouží k obnovení dřívějšího stavu ([24]).

(128) Soudní dvůr v tomto ohledu stanovil, že tohoto cíle je dosaženo, jakmile příjemce vrátí částky poskytnuté formou protiprávní podpory, čímž ztrácí výhodu, kterou měl na trhu ve vztahu ke svým konkurentům, a obnoví se stav, který předcházel poskytnutí podpory ([25]).

(129) V souladu s judikaturou čl. 16 odst. 1 nařízení Rady (ES) 2015/1589 ([26]) stanoví, že „je-li v případech protiprávní podpory přijato záporné rozhodnutí, Komise rozhodne, že dotyčný členský stát učiní všechna nezbytná opatření, aby příjemce podporu navrátil […]“.

(130) Jelikož opatření č. 1 a opatření č. 3 byla provedena v rozporu s článkem 108 SFEU a je třeba je považovat za protiprávní podporu, která není slučitelná s vnitřním trhem, je nutno navrátit výši neoprávněné výhody, která byla na základě těchto opatření poskytnuta, aby se obnovil stav, který na trhu existoval před poskytnutím podpory. Navrácení se musí vztahovat na období, ve kterém příjemce výhody dosahoval; tj. na období od okamžiku, kdy byla podpora příjemci poskytnuta, do okamžiku jejího skutečného navrácení. Částky, které mají

([23]) Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 12. července 1973 ve věci Komise v. Německo, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, bod 13.
([24]) Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 14. září 1994 ve spojených věcech Španělsko v Komise, C-278/92, C-279/92 a C-280/92, ECLI:EU:C:1994:325, bod 75.
([25]) Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 17. června 1999 ve věci Belgie v. Komise, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, body 64 a 65.
([26]) Nařízení Rady (EU) 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. L 248, 24.9.2015, s. 9).

být navráceny, by proto měly zahrnovat úroky až do data skutečného navrácení. V souladu s příslušnou judikaturou nabíhají úroky splatné při navrácení ode dne, k němuž byla podpora příjemci skutečně poskytnuta ([27]).

(131) Komise však dospěla k závěru, že lze mít za to, že část výroby podniku HDS, která se týká válečného materiálu, spadá do oblasti působnosti čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU. Nakolik opatření č. 1 a č. 3 zvýhodnila tuto část výroby, jsou vyňata z posouzení podle ustanovení Smlouvy o státní podpoře. Je proto nezbytné rozdělit veřejné financování mezi obě části výroby, a to vojenskou a civilní, aby bylo možno stanovit částku neslučitelné podpory, kterou je třeba získat zpět od civilní části výroby.

(132) Za účelem zjištění, nakolik státní podpora zjištěná v opatřeních č. 1 a č. 3 zvýhodnila civilní výrobu, použije Komise vzhledem k neexistenci odděleného účetnictví podle příslušné rozhodovací praxe ([28]) pomocný ukazatel a uváží rozdělení mezi prodej vojenských produktů podniku HDS a prodej produktů pro civilní využití a v souladu s tím přidělí výhodu plynoucí z opatření č. 1 a č. 3.

(133) Komise pokládá za vhodné použít procentní podíl prodeje vojenských produktů a produktů pro civilní využití v období 2004–2011, jak jej předložily řecké orgány (viz 24. bod odůvodnění), jelikož to zahrnuje období, během něhož byla opatření provedena. V tomto období představovala vojenská výroba 94,34 % tržeb, zatímco civilní výroba představovala 5,66 %.

(134) V případě opatření č. 1 to znamená, že státní podpora poskytnutá ve vztahu k civilní činnosti, kterou je nutno navrátit jako neslučitelnou podporu, odpovídá 5,66 % částky vypočítané na základě metodiky pro stanovení hospodářské výhody, která byla objasněna v 89. bodě odůvodnění pro záruky za úvěry získané v období 2004–2006 a v 91. bodě odůvodnění pro záruky za úvěry získané v období 2007–2011. Výhoda se projevila ve formě plateb nižších poplatků za záruku. Komise se proto domnívá, že podpora byla příjemci dána k dispozici v okamžiku, kdy měl původní podnik HDS (tj. před rozdělením na HDS – civilní výrobu a HDS – vojenskou výrobu) uhradit poplatky za záruky.

(135) Co se týká částí zaručených úvěrů z roku 2011, které nebyly využity ([29]), Komise s ohledem na částku jistiny úvěru, která by se měla použít v metodice popsané v 91. bodě odůvodnění ([30]), podotýká toto. Jelikož se řecký stát zavázal poskytnout záruky za celou částku ve výši 40 milionů EUR, musí se mít za to, že záruky byly poskytnuty s ohledem na částku ve výši 40 milionů EUR. V okamžiku, kdy řecký stát přijal tento závazek, byl podniku HDS přiznán právní nárok na obdržení podpory na základě vypůjčené částky ve výši 40 milionů EUR. Jelikož však podnik HDS nevyužil jako úvěry celou částku ve výši 40 milionů EUR, mělo by se mít za to, že podpora byla vyplacena pouze s ohledem na skutečně vypůjčenou částku na základě zaručených úvěrů, a to 7 095 858 EUR v případě úvěru č. 10 a 0 EUR v případě úvěru č. 11. Ačkoliv do budoucna musí být zrušena celá částka poskytnuté podpory (i když nebyla vyplácena) ([31]), jako jistina úvěru se za účelem výpočtu částky, která má být navrácena, podle metodiky popsané v 91. bodě odůvodnění ([32]) musí použít pouze částka, jež byla na základě těchto zaručených úvěrů skutečně vyplacená.

(136) Co se týká opatření č. 3, odpovídající státní podpora, která musí být navrácena, činí 8 953 593,86 EUR ([33]).

(137) Pokud jde o úroky splatné při navrácení, Komise se domnívá, že musí být vypočítány na základě dnů, kdy byla podpora skutečně poskytnuta nebo kdy se u každého opatření (záruka nebo navýšení kapitálu) projevila.

(138) Komise se v podobném případě ([34]) domnívala, že by navrácení neslučitelné podpory mělo být provedeno pouze s ohledem na civilní část činnosti podpořeného podniku, aby bylo zajištěno, že se navrácení netýká finančních prostředků, které by jinak zvýhodnily vojenskou činnost ([35]).

([27]) Rozsudek Tribunálu ze dne 30. ledna 2002 ve věci Keller a Keller Meccanica v. Komise, T-39/99, ECLI:EU:T:2002:19, body 106 až 109.
([28]) Viz 55.–60. bod odůvodnění rozhodnutí Komise ze dne 24. března 2009 o státní podpoře C 47/2005 (ex NN 86/2005), kterou poskytlo Řecko společnosti Hellenic Vehicle Industry S.A. (ELVO), Úř. věst. L 118, 12.5.2010, s. 81.
([29]) S příslušnou úpravou k zohlednění nevojenské části činností, jak je objasněno v 134. bodě odůvodnění.
([30]) Tj. rozdíl mezi částkou v plné výši, s ohledem na niž byla poskytnuta záruka, tj. 40 milionů EUR, a skutečnou částkou, která byla vypůjčena, tj. 7 095 858 EUR. Viz 92.–94. bod odůvodnění.
([31]) Tj. nárok na dvě státní záruky v celkové výši 40 milionů EUR.
([32]) Tj. částka ve výši 7 095 858 EUR.
([33]) 158 190 704,21 EUR × 0,0566.
([34]) Viz věc ELVO, pozn. pod čarou č. 29.
([35]) Viz rozhodnutí Komise ve věci ELVO, tamtéž.

(139) V daném případě bere Komise na vědomí rozdělení podniku HDS na dvě nástupnické společnosti, a to HDS – vojenskou výrobu a HDS – civilní výrobu. Na základě přidělení aktiv a výrobní kapacity (viz 54.–55. bod odůvodnění) je podnik HDS – civilní výroba nástupcem civilní výroby podniku HDS. To se zakládá konkrétně na skutečnosti, že veškerá aktiva související s civilní výrobou původního podniku HDS byla jako celek převedena na podnik HDS – civilní výroba, včetně veškerých pozemků a výrobních zařízení, strojů, vybavení, dopravních prostředků, hotových výrobků a polotovarů, surovin a pohledávek u odběratelů produktů pro civilní využití vyrobených původním podnikem HDS. Mimoto se zdá, že závazky byly přiděleny v souladu s rozdělením aktiv mezi podnik HDS – vojenská výroba a HDS – civilní výroba. Neslučitelná podpora vyplývající z opatření č. 1 a č. 3 musí být proto vrácena z příjmů a aktiv podniku HDS – civilní výroba a podporu vyplývající z opatření č. 1, která by se projevila v budoucnu, je nutné zrušit.

(140) Komise také připomíná, že podle ustálené judikatury nemá skutečnost, že podnik může být v obtížích nebo v úpadku, vliv na povinnost týkající se navrácení neslučitelné podpory ([36]). V takovém případě lze obnovení situace na trhu před poskytnutím podpory, a tudíž odstranění narušení hospodářské soutěže v zásadě dosáhnout zapsáním pohledávky znějící na vrácení dotyčných podpor na seznam pohledávek ([37]). Pokud státní orgány neměly možnost získat zpět celou částku podpory, splňuje zapsání pohledávky na seznam pohledávek povinnost týkající se navrácení podpory pouze tehdy, vede-li insolvenční řízení k likvidaci dotyčného podniku, tj. k definitivnímu ukončení jeho činnosti ([38]).

6. **ZÁVĚR**

(141) Opatření č. 2 je vyňato z oblasti působnosti ustanovení Smlouvy o státní podpoře na základě čl. 346 odst. 1 písm. b) této smlouvy. Rovněž části opatření č. 1 a 3 přidělené vojenské výrobě podniku HDS jsou vyňaty z oblasti působnosti ustanovení Smlouvy o státní podpoře na základě čl. 346 odst. 1 písm. b) této smlouvy.

(142) V rozsahu, v němž opatření č. 1 a č. 3 zvýhodnila civilní výrobu podniku HDS, představují státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Řecko poskytlo tuto státní podporu protiprávně v rozporu s čl. 108 odst. 3 SFEU a tato podpora není slučitelná s vnitřním trhem. Částky přidělené civilní výrobě podniku HDS musí být navráceny,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Veřejný grant, který Řecko poskytlo v roce 2003 podniku Hellenic Defence Systems S.A. na realizaci investičního plánu za účelem modernizace průmyslového zařízení v Aigiu, je vyňat z oblasti působnosti ustanovení Smlouvy o fungování Evropské unie, která se týkají státní podpory, a to na základě čl. 346 odst. 1 písm. b) této smlouvy.

Opatření provedená ve prospěch podniku Hellenic Defence Systems S.A. jsou v míře, v jaké souvisejí s jeho vojenskou výrobou, a to ve formě i) státních záruk v období 2004–2011 a ii) účasti státu na navýšení kapitálu podniku v roce 2011, vyňata z oblasti působnosti ustanovení Smlouvy o fungování Evropské unie, která se týkají státní podpory, na základě čl. 346 odst. 1 písm. b) této smlouvy.

Článek 2

Státní podporu podniku Hellenic Defence Systems S.A. poskytlo Řecko v míře, v jaké dotyčná opatření souvisejí s jeho civilní výrobou, ve formě i) státních záruk v období 2004–2011 a ii) účasti státu na navýšení kapitálu podniku v roce 2011 protiprávně v rozporu s čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie a tato podpora není slučitelná s vnitřním trhem.

([36]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 14. září 1994 ve věci Španělsko v. Komise („Merco“), C-42/93, ECLI:EU:C:1994:326, bod 33; rozsudek Soudního dvora ze dne 17. listopadu 2011 ve věci Komise v. Itálie, C-496/09, ECLI:EU:C:2011:740, bod 72.
([37]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 29. dubna 2004 ve věci Německo v. Komise („SMI“), C-277/00, ECLI:EU:C:2004:238, bod 85.
([38]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. prosince 2012 ve věci Komise v. Španělsko („Magefesa“), C-610/10, ECLI:EU:C:2012:781, bod 104 a citovaná judikatura.

Článek 3

1. Řecko zajistí navrácení neslučitelné podpory uvedené v článku 2 od nástupce příjemce, tj. od podniku Hellenic Civilian Production Systems Industrial Commercial Ltd.

2. Částky, které mají být navráceny, zahrnují úroky ode dne, kdy byly uvedené částky dány příjemci k dispozici, do dne jejich skutečného navrácení.

3. Úroky se vypočtou jako složený úrok podle kapitoly V nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ([39]) a nařízení Komise (ES) č. 271/2008 ([40]), kterým se mění nařízení (ES) č. 794/2004.

4. Řecko zruší všechny zbývající výplaty podpory uvedené v článku 2 s účinnosti ke dni přijetí tohoto rozhodnutí.

Článek 4

1. Navrácení podpory uvedené v článku 2 se provede s okamžitým účinkem.

2. Řecko zajistí provedení tohoto rozhodnutí ve lhůtě čtyř měsíců ode dne jeho oznámení.

Článek 5

1. Do dvou měsíců od oznámení tohoto rozhodnutí předá Řecko tyto informace:

a) celkovou částku (jistinu a úroky splatné při navrácení), kterou má příjemce vrátit;

b) podrobný popis opatření k zajištění souladu s tímto rozhodnutím, která již byla přijata a která se plánují;

c) doklady prokazující, že příjemci bylo nařízeno, aby podporu vrátil.

2. Řecko bude Komisi průběžně informovat o postupu vnitrostátních opatření přijatých k provedení tohoto rozhodnutí až do úplného navrácení podpory uvedené v článku 2. Na žádost Komise neprodleně předloží informace o opatřeních k zajištění souladu s tímto rozhodnutím, která již byla přijata a která se plánují. Poskytne rovněž podrobné informace o výši podpory a úrocích splatných při navrácení, které již příjemce navrátil.

Článek 6

Toto rozhodnutí je určeno Řecké republice.

V Bruselu dne 20. listopadu 2017.

Za Komisi
Margrethe VESTAGER
členka Komise

([39]) Nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES (Úř. věst. L 140, 30.4.2004, s. 1).

([40]) Nařízení Komise (ES) č. 271/2008 ze dne 30. ledna 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 794/2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES (Úř. věst. L 82, 25.3.2008, s. 1).